

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Polak

Sędziowie: SA Romana Mrotek

SO (del.) Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2017 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy K. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.

o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne

na skutek zażalenia organu rentowego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 13 lipca 2017, r. sygn. akt VI U 190/17

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie.

SSA Romana Mrotek SSA Anna Polak SSO (del.) Gabriela Horodnicka-

Stelmaszczuk

UZASADNIENIE

Ubezpieczona K. Z. złożyła odwołanie od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 19.10.2016 roku, nr (...), które wpłynęło do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dnia 14.11.2016 roku. Ubezpieczona wskazała, że nie zgadza się z ustaloną przez pozwanego podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne u płatnika składek M. G. w ramach prowadzonej przez niego pozarolniczej działalności gospodarczej (...).

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł o odrzucenie odwołania. Pozwany uzasadniał, że ubezpieczona nie złożyła w terminie odwołania od powyższej decyzji. Wskazał, że odwołanie z dnia 08.11.2016 roku obejmuje jedynie decyzję z dnia 28.10.2016 roku dotyczącą zasiłku chorobowego.

Postanowieniem z dnia 13 lipca 2017 roku Sąd Okręgowy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. oddalił wniosek organu rentowego o odrzucenie odwołania.

W ocenie Sądu pierwszej instancji wniosek pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ zgodnie z art. 477⁹ § 1 k.p.c. termin dla wniesienia odwołania od decyzji organu rentowego wynosi jeden miesiąc i biegnie od dnia doręczenia odpisu decyzji. Konsekwencją niedotrzymania powyższego terminu jest - zgodnie z art. 477⁹ § 3 k.p.c. - obligatoryjne odrzucenie odwołania. Do omawianego terminu nie mają zastosowania przepisy o przywróceniu terminu na zasadach ogólnych (art. 168 i nast.).

Sąd meriti wskazał, że odstąpienie od odrzucenia odwołania dopuszczalne jest jedynie przy kumulatywnym zaistnieniu dwóch przesłanek, gdy przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od strony.

Przesłanki upoważniające Sąd do nieuwzględnienia przekroczenia terminu mają charakter ocenny i zależą od całokształtu okoliczności sprawy. Powinność ich wykazania spoczywa na wnoszącym odwołanie.

Sąd Okręgowy podkreślił, że ubezpieczona otrzymała dwie decyzje pozwanego w niewielkich odstępach czasu. Jedna decyzja ustalająca niższą podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne została wydana dnia 19.10.2016 roku, a decyzja o wysokości zasiłku chorobowego dnia 28.10.2016 roku. Natomiast odwołanie ubezpieczona złożyła dnia 14.11.2016 roku. W powyższym odwołaniu wskazała na argumenty dotyczące wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, która została określona w decyzji pozwanego z dnia 19.10.2016 roku. Mając na uwadze treść odwołania, obszerność argumentacji dotyczącej podstawy wymiaru składek Sąd pierwszej instancji uznał, że intencją ubezpieczonej było również zaskarżenie decyzji o ustaleniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Zdaniem tego Sądu, odwołanie ubezpieczonej z dnia 08.11.2016 roku należało uznać za odwołanie nie tylko od decyzji z dnia 28.10.2016 roku, ale również decyzji z dnia 19.10.2017 roku i w związku z tym przyjąć należało, że zostało złożone do pozwanego organu rentowego w terminie.

Odnosząc się do stanowiska pozwanego, Sąd Okręgowy wskazał, że gdyby nawet przyjąć za pozwanym, że ubezpieczona zaskarżyła jedynie decyzję z dnia 28.10.2016 roku to jej wniosek o przywrócenie terminu do złożenia odwołania zasługuje na uwzględnienie. Jak wyżej wskazano pozwany w niewielkich odstępach czasu wydał dwie decyzje. Ubezpieczona zaskarżyła decyzję, która dla niej miała wymiar bezpośrednio finansowy.

W ocenie Sądu meriti, postępowanie w sprawach ubezpieczeniowych jest skomplikowane zarówno proceduralnie jak i z punktu widzenia prawa materialnego. Z uwagi na to, przy przyjęciu, że ubezpieczona uchybiła terminowi do złożenia odwołania, zdaniem Sądu pierwszej instancji, nie można uznać, że ubezpieczona złożyła odwołanie po terminie z przyczyn niezależnych od siebie. Ponadto wskazywane przez pozwanego uchybienie nie miałyby charakteru nadmiernego.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodził się organ rentowy, zaskarżając je w całości i zarzucając mu naruszenie art. 477⁹ § 1 i § 3 k.p.c. przez oddalenie wniosku organu rentowego o odrzucenie odwołania, a tym samym przyjęcie, że istnieją podstawy do rozpoznania wniesionego z uchybieniem terminu odwołania.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości, odrzucenie odwołania i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że w sprawie bezspornym jest, iż wydał wobec ubezpieczonej dwie decyzje dotyczące: wysokości podstawy wymiaru składek i wysokości zasiłku chorobowego. Od decyzji dotyczącej wysokości zasiłku chorobowego ubezpieczona odwołała się do Sądu Rejonowego i dopiero podczas rozprawy przed Sądem Rejonowym w dniu 9 lutego 2017 roku do protokołu złożyła oświadczenie o wniesieniu odwołania również od decyzji dotyczącej wysokości podstawy wymiaru składek.

Zdaniem skarżącego, skorzystanie z prawa do wniesienia odwołania w określonym przez ustawodawcę terminie zależne jest od woli strony postępowania.

Organ rentowy wskazał, że ubezpieczona została pouczona o prawie i terminie odwołania od decyzji z dnia 19 października 2016 r. określającej wysokość podstawy wymiaru składek i mimo tego pouczenia nie złożyła odwołania i nie wykazała okoliczności, które stałyby na przeszkodzie terminowemu dokonaniu tej czynności. W ocenie organu rentowego, w takiej sytuacji Sąd Okręgowy winien był odwołanie ubezpieczonej odrzucić.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się nieuzasadnione.

Dokonana przez Sąd Apelacyjny kontrola instancyjna zaskarżonego orzeczenia doprowadziła do wniosku, że jest ono prawidłowe.

Należy wskazać, że w przypadku, gdy do sądu wpływa odwołanie od decyzji organu rentowego złożone z przekroczeniem terminu określonego w art. 477⁹ § 1 k.p.c., sąd ten winien zbadać, czy przytoczone przez odwołującego się okoliczności pozwalają na uznanie, iż przekroczenie tego terminu było od niego niezależne i czy nie jest nadmierne. Odwołanie bowiem można odrzucić tylko wówczas, gdy zostało wniesione po upływie terminu, chyba że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego (art. 477⁹ § 3 k.p.c.).

Podkreślenia wymaga również, że w odrębnym postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych postępowanie o przywrócenie terminu w odniesieniu do odwołania, czyli pisma wszczynającego postępowanie, nie jest stosowane. Sąd z urzędu, w trakcie wstępnego badania sprawy dokonuje nie tylko sprawdzenia zachowania przez stronę terminu do wniesienia odwołania, ale także – w przypadku stwierdzenia opóźnienia - ocenia jego rozmiar oraz przyczyny. Sąd ma dyskrecjonalną możliwość potraktowania spóźnionego odwołania tak, jakby zostało wniesione w terminie, jeżeli przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 października 1999 r., II UKN 588/99, LEX nr 45295).

Nie sposób również nie zwrócić uwagi, że użyte w art. 477⁹ § 3 k.p.c. pojęcie niezależnych od strony przyczyn uchybienia terminowi jest sformułowaniem w szerszym od braku winy w rozumieniu art. 168 § 1 k.p.c., który w postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych - w postępowaniu o przywrócenie terminu w odniesieniu do odwołania, czyli pisma wszczynającego to postępowanie, nie znajduje zastosowania, pozwalając na uwzględnienie także niektórych przyczyn zawinionych. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 10 lutego 2014 r., III AUz 3/14, LEX nr 1425405).

Tym samym w przypadku wniesienia odwołania od decyzji organu rentowego z uchybieniem ustawowego terminu do jego wniesienia, w przypadku stwierdzenia przez Sąd Ubezpieczeń Społecznych, że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się, Sąd ten nadaje sprawie dalszy bieg, zaś jeżeli jedna z tych przesłanek, wynikających z treści art. 477⁹ § 3 k.p.c., nie zachodzi winien wydać postanowienie o odrzuceniu odwołania.

Ocena nadmierności opóźnienia powinna być odniesiona do końcowej daty miesięcznego terminu na wniesienie odwołania, a zatem opóźnienie powinno być liczone nie od daty otrzymania decyzji organu rentowego, lecz od końca terminu na wniesienie odwołania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2014 r., II UK 340/13, LEX nr 1446448).

Nie budzi zatem wątpliwości, że dla stwierdzenia, czy termin ten został zachowany podstawowe znaczenie ma ustalenie daty doręczenia decyzji odwołującemu się. W takiej sytuacji za datę doręczenia uznać należy dzień, w którym adresat faktycznie otrzymał decyzję lub się z nią zapoznał (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2015 r., I UK 271/14, LEX nr 1682200 czy postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2009 r., II UK 81/09, OSNP 2011 nr 11-12, poz. 166).

Organ rentowy doręczył ubezpieczonej decyzję z dnia 19 października 2016 r. o ustaleniu podstawy wymiaru składek w dniu 24 października 2016 r. (k. 65 akt ZUS). Następnie w dniu 18 października 2016 r. wydał decyzję o wysokości zasiłku chorobowego.

W swoim odwołaniu z dnia 14 listopada 2016 roku (skierowanym wprawdzie do Sądu Rejonowego z powołaniem na numer decyzji z dnia 18 października 2017 r.) ubezpieczona wskazała na argumenty dotyczące wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, która została określona w decyzji pozwanego z dnia 19.10.2016 roku.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, mając na uwadze treść odwołania, obszerność argumentacji dotyczącej podstawy wymiaru składek słusznie Sąd pierwszej instancji uznał, że intencją ubezpieczonej było również zaskarżenie decyzji o ustaleniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i w związku z tym przyjąć należało, że zostało złożone do pozwanego organu rentowego w terminie.

Podkreślenia wymaga również fakt, że z uwagi na treść odwołania złożonego przez ubezpieczoną dotyczącą głównie kwestii podstawy wymiaru składek, organ rentowy działając na podstawie przepisów k.p.a. winien był wyjaśnić w sposób niebudzący wątpliwości czego odwołanie dotyczy. Zgodnie bowiem z treścią art. 7 k.p.a. w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. Stosownie natomiast do treści art. 9 k.p.a. organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu niezajomości prawa i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek.

Mając na uwadze powyższą ocenę, Sąd Apelacyjny uznając zaskarżone rozstrzygnięcie za prawidłowe, a wywiedzione zażalenie za niezasadne, na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c., oddalił zażalenie, o czym orzekł jak w sentencji postanowienia.

SSA Romana Mrotek SSA Anna Polak SSO (del.) Gabriela Horodnicka-

Stelmaszczuk